

**TEHYN POHJOIS-POHJANMAAN
SAIRAANHOITOPIIRIN AMMATTIOSASTO ry****LAUSUNTO****STM/Suomen hallituksen alueuudistus****2.2.2016****Viite:** <http://alueuudistus.fi/lausuntopyynnot>**1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle? 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.**

Kyllä. Vaikka 18 alueen määrä onkin liian suuri tavoiteltujen säästöjen ja muiden hyötyjen tavoitteluun, niin alueiden määrän ollessa tämä, aluejako maakunnittain on luontevin ja selkein. Jatkossa muutkin maassamme olevat aluejaot (pelastuslaitokset, aluehallintovirastot jne.) tulisi mukauttaa näitä rajoja myötäileviksi, vaikka niiden määrä ei olisikaan sama.

5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Itsehallintoalueiden ja sote-alueiden määrän tulisi olla lähtökohtaisesti sama. Alueuudistuksessa on mentävä sote-asiat edellä – sen tulisi olla suurin ohjaava asia alueiden toimivuutta mietittäessä. Käytännössä kahden tai kolmen itsehallintoalueen yhdessä hallinnoima sote-alue lisää hallinnon kankeutta, rahoituksen ongelmia ja aiheuttaa rakenteellisia ongelmia rajapinnoissa.

6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys

Huoltosuhde ja sen ennustettu kehitys

Taloudelliset edellytykset

x Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

x Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

x Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palveluverkko

Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne

Kielelliset erityispiirteet

Maakuntien välinen luontainen yhteistyö ja työssäkäynti- tai asiointisuunnat

Jokin muu, mikä?

7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Pohjois-Pohjanmaan maakunnalle jää Oulun yliopistollisen sairaalan toiminnan turvaaminen. Siten luontevat yhteistyötahot ovat poistuvan erva-alueen koko muu terveydenhuolto. Vaikka erva käsitteenä poistuu, yliopistosairaalan vastuu alueensa eritystehtävistä ei tule poistumaan.

Pohjois-Pohjanmaa on pinta-alaltaan laaja. Sote-uudistus tiivistää entisestään alueen sairaaloiden yhteistyötä. Silti jatkossakin on alueen laajuuden vuoksi tärkeää, että Oulaskankaan sairaalan synnytys- ja päivystystoimintaa ei lähdetä ajamaan soten varjolla alas. Vaikka OYS isona sairaalana voi tuottaa paljon palveluita, tuotantoa pitää olla myös siellä missä on kysyntää.

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Valtion on selkeämmin ohjeistettava kuntia niiden tehtävissä. Kuntien on selkeästi määriteltävältä terveyden edistämisen tehtävät ja varattava sille rahoitus. Rahoituksen tulee olla kuntien tehtävien muuttuessa mittava osuus niiden budjeteista. Alueuudistuksen säästöt eivät ole mahdollisia, elleivät kunnat kanna omaa osuutta jo sairauksien ehkäisyvaiheessa.

12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Alueuudistus piti alun perin olla sosiaali- ja terveystalouden uudistus, mutta siihen lisättiin ajatus maakuntahallinnon mahdollistamisesta itsehallintoalueajattelun kautta. Silti ei pidä unohtaa, että uudistuksen ehdottomasti tärkein tarkoitus on uudistaa sosiaali- ja terveystaloutta vanhentunut järjestäminen, taata kansalaisille palvelut nyt ja vuosikymmeniksi eteenpäin ja tuottaa säästöjä parantuneen organisoinnin ja synergian kautta. Maakuntien politiikkojen on muistettava, että asiassa edetään sote edellä, eikä politiikka ja valtakuviot saa sitä ajatusta hämärtää.

Alueuudistukseen liittyy maamme historian suurin liikkeenluovutus. Tämä asia on suunniteltava ajoissa ja yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Liikkeenluovutusvaiheessa kaiken on mentävä asianmukaisesti, jotta välttyisimme siltä, että istumme työ- ja virkasuhteiden perusasioiden äärellä heti uudistuksen aluksi. Tehy PPSHP muistuttaa, että uudistus ei saa johtaa määräaikaisten aseman

heikkenemiseen ja työpaikkojen vähenemiseen, sillä silloin maksamme uudistuksella saavutetut säästöt jostain toisesta kassasta.

Tehy PPSHP vaatii, että henkilöstö on otettava uudistuksen valmisteluun mukaan heti alkuvaiheessa. Itsehallinto- ja sote-alueiden valmisteluorganisaatioita on ohjeistettava, että henkilöstön edustajat tulee nimetä kaikkiin valmisteleviin työryhmiin antamaan omaa ammattitaitoa apuaan valmistelussa. Henkilöstön edustajilla on sekä substanssiosaaminen itse alueella tehtävästä työstä, mutta myös kokemusta organisaatiomuutoksista ja kehittämistehtävistä.

Itsehallintoalueiden tai sote-alueiden johtaminen ei saa muodostua poliittiseksi pelaamiseksi. Sote-alueiden johtaminen ei saa olla sidottua mihinkään tiettyyn professioon, vaan yleisjohtajien tulee olla koulutettuja ja kokeneita johtajia, joilta ei vaadita minkään tietyn alan tutkintoa.

Myös sote-organisaatioiden palvelu- ja aluekohtaisissa johtamisjärjestelmissä tulee huomioida johtamismalli jo varhaisessa vaiheessa suunnittelua. Tehy PPSHP:lle on tärkeää, että terveydenhuollon koulutettua ammattihenkilöstöä (hoitajat, terapeutit jne.) johtaa edelleenkin terveydenhuollon korkeakoulutetut johtajat. Hoitajia tulee siis johtaa hoitajat. Hoitotyön johdon asema ei saa heiketä uudistuksen keskellä, vaan hoitotyön johtajien tulee edelleenkin yksiselitteisesti vastata hoitotyön kaikesta toiminnasta. Tätä tehtävää ei voi siirtää millekään toiselle ammattiryhmälle. Koska alueet rakentavat erilaisia organisaatiomalleja itsenäisesti, tulee tätä ohjata voimakkaammin valtion puolelta.

Hyväksytty ammattiosaston hallituksessa 2.2.2016

Tehy PPSHP puolesta

Tatu Tiala
puheenjohtaja

Merja Lausmaa
varapuheenjohtaja